

Nemzetközi versenyképességre hangolva – Az MKIK mellett működő Állandó Választottbíróság Eljárási Szabályzatának reformja

Összefoglaló a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróság 2024. szeptember 15. napjától hatályos, módosított Eljárási Szabályzata által bevezetett legfontosabb változásokról

2024 szeptember 18.

Az Eljárási Szabályzat módosítása mögött meghúzódó indokok

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróság (a továbbiakban: Választottbíróság) módosított Eljárási Szabályzata (a továbbiakban: Eljárási Szabályzat) 2024. szeptember 15. napján lépett hatályba. A módosított Eljárási Szabályzatot a hatálybalépése napján vagy azt követően indult választottbírósági eljárásokban kell alkalmazni.

A módosított rendelkezések egy része a választottbírósági gyakorlatban felmerült problémákra reflektál, míg más, módosított rendelkezések kifejezetten a modern technológiák alkalmazását, az "ügyfélbarátabb" rendelkezések kialakítását és az eljárások hatékonyságának növelését célozzák. Ezen túlmenően pedig bizonyos új rendelkezések a korábban hatályos szabályokat pontosítják, egyértelműsítik. Az alábbiakban összefoglaljuk az Eljárási Szabályzat főbb változásait.

Ebben a cikkben megismerheti:

- az Eljárási Szabályzat módosított rendelkezéseit;
- a módosított rendelkezések relevanciáját és a módosítások indokait; továbbá, hogy
- mire érdemes figyelemmel lenni a módosított Eljárási Szabályzat szerinti eljárásokban.

1 Az eljárási szabályzat módosításai és azok jelentősége

1.1 Mintaklauzula módosítása a Gyorsított Eljárásra vonatkozó Alszabályzatra történő utalás okán

A módosított Eljárási Szabályzat külön mintaklauzulát kínál a Gyorsított Eljárásról szóló Alszabályzat rendelkezéseit kifejezetten alkalmazni kívánó felek részére. A korábban hatályos Eljárási Szabályzat egy egységes mintaklauzulát tartalmazott, azonban ennek alkalmazása során a gyakorlati tapasztalatok azt mutatták, hogy a felek gyakran az egységes mintaklauzulában szereplő, Gyorsított Eljárási

Wolf Theiss

szabályokat tartalmazó Alszabályzatra történő utalást akként értelmezték, hogy az egységes mintaklauzula alkalmazásával az eljárás automatikusan a Gyorsított Eljárás szabályai szerint kerül lefolytatásra és ténylegesen a választottbírói eljárás megindítását követően szembesültek azzal, hogy a Gyorsított Eljárásra vonatkozó Alszabályzat rendelkezései csupán egy, a választottbírói szerződésben explicit módon megjelenő külön kikötés által alkalmazhatóak. A szabályozás egyértelműségének növelése érdekében került tehát sor e módosítás bevezetésére, melynek köszönhetően a felek a megfelelő tartalmú mintaklauzula kiválasztásával a választottbírói szerződésben már egyértelműen kifejezésre tudják juttatni abbéli szándékukat, hogy jogvitájuk felmerülése esetén a választottbírói eljárást a rendes eljárási szabályok, avagy a Gyorsított Eljárásra vonatkozó Alszabályzat rendelkezései szerint kívánják lefolytatni.

1.2 Választottbírói szerződés fogalmának a törvényi rendelkezésekhez illesztése

A módosított Eljárási Szabályzat a "Fogalom meghatározások" részében is tartalmaz módosítást, mégpedig a "választottbírói szerződés" fogalmát illetően. Az új fogalom lényegében megismétli a választottbíráskodásról szóló 2017. évi LX. törvény (a továbbiakban: **Vbt.**) 8. §-ban foglaltakat. Bár a Vbt. választottbírói szerződésre vonatkozó definícióját érték kritikák azáltal, hogy a "*definiálendőval definiál*"¹, illetve a "*definíciót és a formai követelményeket összemosza*"², ugyanakkor mindaddig amíg a Vbt. a törvényi definíciót ekképpen határozza meg, az Eljárási Szabályzat – e tekintetben – eltérő rendelkezést nem fogalmazhat meg. A korábban hatályos Eljárási Szabályzat természetesen helytálló, ám absztraktabb fogalom meghatározást alkalmazott a választottbírói szerződésre vonatkozóan, mint a Vbt. A választottbírói szerződés fogalmának a Vbt.-hez történő igazítása azonban egyértelműbb helyzetet teremt és a fogalom meghatározás kapcsán a gyakorlatban esetlegesen felmerülő diszkrpanciák és félreértések könnyebben elkerülhetőek.

1.3 Beadványokra és kézbesítésre vonatkozó szabályok reformja

Beadványok felek általi megküldése

Az Eljárási Szabályzat 3. § (3) bekezdésének módosítása egyrészt reflektál a választottbírói gyakorlatban már eleve is gyakran felmerülő, rugalmas kapcsolattartási formák alkalmazásának szabályozási szinten történő megjelenítésére. Másrészt kifejezi a szabályozás szintjén a választottbírói tanács széleskörű alaki eljárásvezetési feladatát, hiszen rögzíti, hogy a választottbírói tanács határozza meg, hogy a felek beadványaikat milyen módon kötelesek megküldeni. Természetesen a választottbírói tanács a felek megállapodását e tekintetben is köteles figyelembe venni, ugyanakkor a felek nem választhatnak olyan kapcsolattartási formát, amely valamely választottbíró számára a beadványokhoz való hozzáférést korlátozná, vagy elnehezítené, illetve az eljárás hatékonyságát veszélyeztetné. Éppen ezért végső soron a választottbírói tanácsra bízva az Eljárási Szabályzat a beadványok megküldésének módját.

Hatáskör kérdésében döntő végzés

¹ Varga István: A választottbírói eljárásjog megújulása - Új törvény, új szabályzat (ESz, 2018/1., 1-24. o.)

² Varga István: A választottbírói eljárásjog megújulása - Új törvény, új szabályzat (ESz, 2018/1., 1-24. o.)

Az Eljárási Szabályzat 3. § (4) bekezdése alapján – főszabályként – a választottbírószági tanács jogosult dönteni arról, hogy a tanács határozatait és egyéb közleményeit a választottbírószági tanács maga vagy a Választottbírószág (Titkársága) kézbesítse a felek részére. Az Eljárási Szabályzat ezen rendelkezése azonban tartalmazott néhány kivételt, így az ítéletet és az eljárást megszüntető végzést, amelyek tekintetében a választottbírószági tanácsnak nem volt döntési lehetősége. E kivételszabályt egészítette ki a Választottbírószág Elnöksége a hatáskör kérdésében való döntéssel. Ennek oka, hogy a hatásköri döntéshez jogorvoslati lehetőség kapcsolódik, tehát az bírósági eljárás tárgyát képezheti, ezért különösen fontos, hogy egyértelmű legyen, hogy a jogorvoslatra biztosított határidő mikor kezdődik. Az Eljárási Szabályzat már eleve kiemelten fontos határozatként, az érvénytelenítési perrel támadható választottbírószági ítélettel egyenrangúan kezelte a választottbírószági tanács hatásköréről való döntését az Eljárási Szabályzat 3. § (5) bekezdésében, ezért indokolt volt a 3. § (4) bekezdésében meghatározott kivétel szabályok között való megjelenítése is.

VB Portál

Üdvözlendő az Eljárási Szabályzat 3. § (5) bekezdésének további módosítása, miszerint a választottbírószági tanács dönthet úgy is, hogy az iratokat a VB Portál elektronikus rendszerben kell megküldeni, illetve benyújtani. A felek és a választottbírószági tanács közötti kommunikáció nagyrészt elektronikus levelezés útján zajlik a választottbírószági eljárás során, aminek keretében visszatérő problémaként jelentkezett az a tény, hogy a nagyméretű csatolmányok küldése e-mail útján nem volt vagy nem mindenki számára volt kivitelezhető. Erre tekintettel a mellékletek gyakran külön, az adott jogi képviselő irodája által használt platformon kerültek benyújtásra, amely gyakran okozott hozzáférési nehézségeket, letöltési problémát, illetve gyakran előfordult, hogy biztonságos platform helyett a teljes eljárás iratanyaga végül a Google Drive-ra került feltöltésre. Ezen rendszerek tekintetében azonban felmerült a kétség, hogy nem feltétlenül képeznek zárt rendszert, ezzel adott esetben megkérdőjelezve a választottbírószági eljárás bizalmasságát. A Választottbírószág e problémára reflektálva bevezeti a VB PORTÁL nevezetű rendszert, mely egységes, zárt és könnyen használható informatikai rendszerként fogja biztosítani a beadványok és más, jellemzően nagy terjedelmű iratanyagok előterjesztését. A VB PORTÁL rendszere elősegíti továbbá a választottbírószági eljárások bizalmasságát és egységességét, amely a nemzetközi környezetben is előnyt jelenthet a Választottbírószág számára a versenyképességének növelésére érdekében. Az Eljárási Szabályzat 3. § (5) és (6) bekezdéseiben foglalt módosítások tehát lekövetik az új rendszer bevezetését.

Egyéb kézbesítési szabályok

Az Eljárási Szabályzat 3. § (5) bekezdésének módosítása alapján továbbá a kézbesítési szabályok választottbírószági tanács általi meghatározásához immáron nincs szükség a felek beleegyezésére, a döntés a választottbírószági tanács mérlegelésébe tartozik, azzal, hogy a feleket döntése előtt meg kell hallgatnia. Ez egy, az eljárás hatékonyságát célzó módosítás, mely egyúttal reflektál a választottbírószági tanács Eljárási Szabályzat 3. § (3) bekezdésében is megjelenített, széleskörű eljárásvezetési feladataira.

Az Eljárási Szabályzat 3. § (6) bekezdésének módosítása továbbá kiszélesíti a "kézbesítési fikció" választottbírószági eljárásbeli sajátos szabályának alkalmazását a bejegyzett székhelyre történő kézbesítés esetén, tekintettel arra, hogy a közhiteles nyilvántartásba bejegyzett székhely a cégjogi és egyéb jogi személyekre vonatkozó szabályok szerint fogalmilag olyan hely, ahol a hivatalos iratok átvétele biztosított kell, hogy legyen a cég által, így amennyiben például az adott társaság jogszabályi kötelezettségét megsértve nem vezeti át a hivatalos nyilvántartásba székhelyének változását, köteles azt a kockázatot is viselni, hogy a bejegyzett székhelyére történő kézbesítés révén adott esetben a vele

szemben megindított választottbírósági eljárásról nem, vagy nem kellő időben értesül. Az a körülmény pedig, hogy az alperes az eljárásban nem terjeszt elő nyilatkozatot, a Vbt. 38. § b) pontja alapján a választottbírósági eljárás lefolytatásának nem képezi akadályát.

1.4 A keresetlevél tartalmi eleminek bővítése a jogi személyek tekintetében

Az Eljárási Szabályzat módosítása keretében, annak 15. § (1) bekezdése egy új ponttal egészült ki, mely a jogi személy felek azonosítását és jogképességének megállapítását segíti elő. Ennek érdekében, az új rendelkezés szerint, kötelezően a keresetlevél részét képezik a jogi személy fél vagy felek 30 napnál nem régebbi cégkivonatai vagy 30 napnál nem régebbi bejegyzést igazoló dokumentumai, melyek alátámasztják, hogy a jogi személy nyilvántartásba lett véve.

1.5 Eljárás tárgyának értékére vonatkozó egyes szabályok megújítása

Az Eljárási Szabályzat 16. § (3) bekezdés g) pontja is módosításra került, mely a társasági határozatok megtámadására irányuló keresetek tekintetében változtatott az eljárás tárgyának értékére vonatkozó fikció tárgyán. Az olyan társasági határozat megtámadására irányuló kereset esetén, ahol a megtámadott határozattal érintett vagyoni érték nem határozható meg, az eljárás tárgyának értékét a korábban alkalmazott jegyzett tőke felperesre jutó hányadának értéke helyett a módosított szabály már a társaság utolsó éves számviteli beszámoló szerinti saját tőkéjéből a felperesre jutó hányad értékéhez köti, amennyiben a felperes a társaság tagja. Kiegészítő szabályként pedig rögzíti az Eljárási Szabályzat, hogy az eljárás tárgya értékének meghatározása során megtámadott társasági határozatonként legalább 3.000.000.-Ft-kal kell számolni.

A korábbi szabályozás a jegyzett tőkéből indult ki a társasági határozatok megtámadása iránti keresetek értékének meghatározásakor. Ez azonban méltányossági és jogpolitikai szempontokból is nemkívánatos eredményre vezetett. Ugyanis számos társaság esetében a jegyzett tőke aránytalanul alacsony a társasági részesedések valódi értékéhez képest, mivel számos társaság még jelentős árbevétel, eszközállomány és adózott eredmény esetén is a törvényileg meghatározott jegyzett tőke minimummal operál. Az Eljárási Szabályzat módosításának célja tehát ezen aránytalanság kiküszöbölése volt.

1.6 A választottbírák számára vonatkozó rendelkezések újragondolása

Az Eljárási Szabályzat 19. §-a, mely a választottbírák számát határozza meg, két nagyobb módosításon esett át.

- Egyrészt amennyiben az eljárás tárgyának értéke az 5 millió forintos összeghatárt nem haladja meg és a felek nem állapodtak meg a választottbírák számában, a kiegészítő szabály szerint csak egyesbíró járhat el. Ez az eljárási költségek csökkentését és az eljárás gyorsabb lefolytatását célzó szabály az olyan ügyekre vonatkozóan, ahol az eljárás tárgyának értéke alacsonyabb.
- Másrészt az Eljárási Szabályzat 19. §-a egy új (3) bekezdéssel egészül ki, mely a szabályzás szintjén jeleníti meg azt a gyakorlatban egyébként korábban is alkalmazható megoldást, hogy a felek új megállapodásukkal felülírhatják a választottbírósági szerződésük korábbi, háromtagú választottbírósági tanácsra vonatkozó részét és egyetértésük esetén egyesbíró jelölhetnek ki eljárásukra. Egyetértés esetén a felperesnek nem szükséges újabb nyilatkozatban javaslatot tennie

az egyesbíró személyét illetően, hanem a keresetlevélben a felperes által jelölt választottbíró személye automatikusan az egyesbíró személyére tett javaslatként értelmezendő. Ezzel összefüggésben az alperes az egyetértő nyilatkozatában elfogadhatja a felperes által javasolt egyesbíró, vagy javasolhat egy másik személyt. Amennyiben pedig nincs egyetértés a felek között az egyesbíró személyében, de az egyesbíró eljárását illetően konszenzus van, úgy az Eljárási Szabályzat új 19. § (3) bekezdésének utaló szabálya szerint az Eljárási Szabályzat 21. § (3) bekezdése alkalmazandó, tehát bármelyikük kérésére a Választottbíróság jelöli az egyesbíró. E megoldás Eljárási Szabályzatban való megjelenítése olyan esetekben adhat támogatást a felek részére, amikor például az eljárás tárgyának értékéhez viszonyítva a korábbi megállapodásuk szerinti hármastanácsban történő eljárást nem tartják indokoltnak, de jogvitáikat békés úton mégsem tudják rendezni.

1.7 Tárgyalások telekommunikációs eszköz útján történő megtartásának terjesztése

Az Eljárási Szabályzat 37. § (1) bekezdésének módosítása szintén az eljárás hatékonyságának növelését célozza, valamint a modern választottbíráskodással szembeni elvárásoknak is eleget tesz, mikor a tárgyalás telekommunikációs eszköz útján történő megtartásának nagyobb teret enged. Immár nem csak indokolt esetben lehetséges telekommunikációs eszköz útján tárgyalást tartani, hanem bármilyen esetben, a választottbíró tanács döntésétől függően. Egyesbíró eljárása esetén pedig kifejezetten a telekommunikációs eszköz útján tartott tárgyalás a főszabály az új rendelkezések szerint, noha a felek ettől megállapodásuk szerint eltérhetnek. A felek megállapodásának hiányában az egyesbíró csak indokolt esetben választhatja a személyes jelenléttel történő tárgyalás tartását.

1.8 A választottbírói ítélet közlésére vonatkozó szabályok módosítása

Az Eljárási Szabályzat 43. § (3) bekezdése lehetővé teszi, hogy választottbírói tanács elnökének írásbeli kérésére a Választottbíróság elnöke kivételesen indokolt esetben és legfeljebb egy alkalommal negyvenöt nappal meghosszabbítsa az ítélet Választottbíróság részére történő átadásának negyvenöt napos határidejét. A gyakorlatban előfordulhatnak ugyanis olyan esetek, amikor akár az ügy komplexitása, akár az iratok rendkívüli terjedelme, vagy a választottbírói tanács részletekbe menő egyeztetése okán a negyvenöt napos határidő nem bizonyul elegendőnek a választottbírói ítélet véglegesítéséhez. A határidő-hosszabbítás csak egy esetben lehetséges, ily módon a módosítás hatékony segítséget kíván biztosítani a választottbírói tanács számára ahhoz, hogy a magas színvonalú ítéletek kidolgozására kellő idő álljon rendelkezésre, de egyúttal gátat is szabjon az eljárások indokolatlan elhúzódásának.

1.9 A különvélemény intézményének reformációja

Az Eljárási Szabályzat egyik legjelentősebb módosítása a választottbírói ítélettel egyet nem értő választottbíró által adható különvéleményre vonatkozó rendelkezések kiegészítése. A korábban hatályos Eljárási Szabályzat alapján a különvéleményt lezárt borítékban az ügyiratok között kellett elhelyezni, így ahhoz – főszabályként – az esetleges érvénytelenítési per során eljáró állami bíróság fért hozzá, illetve kivételesen, indokolt esetben a Választottbíróság elnöke betekintést engedélyezhetett.

Az új szabályok szerint a különvéleményt az ítélettel együtt vagy az ítélet aláírását követő 30 napon belül küldheti meg az egyet nem értő választottbíró a Választottbíróságnak. A Választottbíróság ezt

követően továbbítja a különvéleményt a feleknek és a tanács többi választottbírójának, valamint elhelyezi az eljárás iratai között. Kifejezetten a különvélemény tartalmára vonatkozó szabály, hogy a különvélemény már nem csak a választottbírák belső tanácskozására vonatkozóan nem tartalmazhat információt, de olyan tényt vagy bizonyítékot sem, ami nem jelent meg korábban az eljárás irataiban.

Ezen részletesebb korlátok elejét kívánják venni, hogy egy esetleges érvénytelenítési perben a többségi véleménnyel egyet nem értő választottbíró biztosítsa az ítéletet érvényteleníteni kívánó fél számára az érvénytelenítési perben felhozható érveket és indokokat. A módosítás révén az Eljárási Szabályzatban biztosított részletesebb rendelkezések azonban egyúttal arra is törekszenek, hogy biztosítsák, hogy az esetleges különvélemények mögött eltérő, ám korrekt és szakmai szempontú nézetkülönbségek húzódnak csak meg.

1.10 A Gyorsított Eljárásra vonatkozó Alszabályzat rendelkezéseinek kiegészítése

A Gyorsított eljárásról szóló Alszabályzat módosításai természetesen az eljárás hatékonyságának további növelését célozzák, annak érdekében, hogy e rendelkezések elérhessék valós céljaikat. E körben szükséges említeni, az Eljárási Szabályzat 52 § (3) bekezdésének újonnan beiktatott rendelkezése szerint viszontkereset vagy beszámítási kifogás legkésőbb a válaszirat benyújtására rendelkezésre álló határidő lejártáig terjeszhető elő. Az Alszabályzat célját és lényegét figyelembe véve a további, újonnan beiktatott rendelkezés rögzíti azt is, hogy tárgyalás tartása kizárólag telekommunikációs eszköz útján lehetséges.

1.11 Díjtáblázat változása az adminisztrációs díjak mértékének emelése okán

Az Eljárási Szabályzatban foglalt díjtáblázat szinte minden egyes díjtétele módosításon esett át, az adminisztrációs díjak emelése révén. Az adminisztrációs díjak mértékének emelését elsősorban a magyarországi gazdasági helyzet tette indokolttá. Ezen túlmenően azt is be kell látni, hogy a választottbírói tanácsok a Választottbíróság intézményének nagyfokú támogatása által, működésük és ítélkezésük során a nemzetközi sztenderdekkel összhangban és színvonalon járnak el. Noha a Választottbíróság és a választottbírói tanácsok felé nemzetközi szintű elvárások fogalmazódnak meg az eljárások minőségét illetően, azonban a korábban hatályos Eljárási Szabályzatban meghatározott díjak jelentősen elmaradtak a nemzetközi átlaghoz képest. Bár az adminisztrációs díjak még így sem érik el a nemzetközi viszonyokat, de az emelés ezen okból is indokolt volt.

2 Nota bene

Az újonnan bevezetett szabályok egy részétől a felek közös megállapodással sem térhetnek el, azok kógens jellege okán. Azonban a módosított Eljárási Szabályzat számos előírása tekintetében is érdemes figyelembe venni az Eljárási Szabályzat 31. §-ban előírt lehetőséget, amely kimondja, hogy a felek közös megegyezéssel eltérhetnek a szabályzat bármely rendelkezésétől a választottbíróság előtti eljárás módjára vonatkozóan, amennyiben az ilyen eltérés nem eredményezi a választottbírói eljárás helyén alkalmazandó jog kötelező rendelkezésének megsértését. Az eljárási szabályok megfogalmazásának lehetőségével a felek a gyakorlatban viszonylag ritkán élnek, bár a tapasztalt választottbírák általában részletes eljárásvezető végzés tervezetet bocsátanak a felek rendelkezésére, amelyet a felek az előkészítő egyeztetés előtt véleményezhetnek és arra észrevételeket tehetnek. A jól megtervezett eljárási szabályok megkönnyítik a felek közötti választottbírói eljárás hatékony lefolytatását, és perstratégiai szempontból is nagy jelentőséggel bírnak. Ezt szem előtt tartva szívesen

segítünk, ha felmerül az igény a választottbíróági eljárás megindítására vagy a választottbíróági eljárásban alperesként vagy más módon való részvételre.

A Wolf Theiss-ről

A Wolf Theiss Közép-, Kelet- és Délkelet-Európa egyik vezető európai ügyvédi irodája, amely a nemzetközi üzleti jogra összpontosít. A 13 országban több mint 360 ügyvédet foglalkoztató cég munkájának több mint 80%-a nemzetközi ügyfelek határokon átnyúló képviselését jelenti. A Wolf Theiss a jogi és üzleti szakértelmet ötvözve olyan innovatív megoldásokat dolgoz ki, amelyek integrálják a jogi, pénzügyi és üzleti know-how-t.

Kérdés esetén forduljanak szakértőinkhez bizalommal.

Zoltán Faludi
Partner

E zoltan.faludi@wolftheiss.com

T +36 1 4848 805

Tímea Csajági
Associate

E timea.csajagi@wolftheiss.com

T +36 1 4848 800

